

ВІДПОВІДІ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження, викладені у звіті експертної групи
«Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми 34503 Екологія,
рівень вищої освіти Доктор філософії, спеціальність 101 – Екологія»

Перш за все маємо констатувати, що співпраця з експертною групою була високопрофесійною, змістовною й продуктивною. Ми щиро вдячні експертам за ґрунтовне обговорення різнопланових питань і розуміння сильних сторін ОНП з підготовки докторів філософії зі спеціальності 101 «Екологія» в ННЦ «Інститут біології і медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Безперечно, надані рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОНП та її подальшому вдосконаленню відповідно до місії Університету, цілей ОНП і побажань різних груп стейкхолдерів. Водночас з цим, ми маємо надати певні коментарі і висловити заперечення щодо окремих позицій звіту:

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
II. Резюме	<p>Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення. За результатами опрацювання звіту-самоаналізу, інтерв'ювання цільових груп та вивчення додатково наданих матеріалів, експертна група встановила наступні слабкі сторони ОНП:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. недостатньо доказів того, що пропозиції та потреби зацікавлених сторін було враховано при визначенні цілей та програмних результатів навчання ОНП при її розробленні ще у 2016 р.; 2. виявлена проблема у профілі програми за 2018 рік, де ПРО7 забезпечувався виключно вибірковими компонентами; 3. не відповідність робочих програм дисциплін на сайті ЗВО з робочими програмами, які завантажені у систему Національного агентства; 4. низька участь у міжнародному обміні досвідом для здобувачів PhD при наявності такої мобільності; 5. мала кількість здобувачів PhD, які навчаються за цією ОНП; 6. недостатня активність здобувачів з опублікування результатів досліджень у виданнях, що індексуються науко метричними базами SCOPUS, WoS тощо; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обговорення пропозицій стейкхолдерів при формуванні ОНП 2016 р. проходило у формі прямого спілкування гаранта з роботодавцями, про що зазначено у підкритерії 9.2 звіту ЕГ та підтверджено під час співбесіди з роботодавцями. Задачі збирати паперової документації у 2015-2016 рр. поставлено не було, оскільки головним завданням було сформувавши нову ОНП підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня, досвіду формування яких жоден ЗВО України ще не мав. 2. Зауваження будуть враховані при розробці нової редакції ОНП «Екологія». 3. Погоджуємося із зауваженнями. Ситуацію з робочою програмою «Академічне письмо англійською мовою» можна пояснити тим, що дійсно у 2016-2017 рр. аспірант за спеціальністю 101-Екологія слухав даний курс разом з аспірантами спеціальності 091-Біологія (з яких було сформовано академічну групу). У 2018-2019 рр. для спеціальності 101-Екологія було розроблено робочі програми даних дисципліні розміщено на сайті. Проте у 2018-2019 рр. набору на спеціальність 101-Екологія не було. 4. Як зазначено у підкритерії 10.4 звіту ЕГ, було встановлено, що аспіранти обізнані із можливостями міжнародної академічної мобільності. Також відділ

	<p>7. відсутність закордонних стажувань та академічної мобільності аспірантів за наявності усіх умов для їх здійснення.</p> <p>Експертна група рекомендує:</p> <p>8. розробити план заходів щодо популяризації ОНП "Екологія" спеціальності 101 з метою збільшення набору до аспірантури</p> <p>9. розробити матриці відповідності компетентностей та ПРН за ОНП 2016 р. та ОНП 2018р;</p> <p>10. скорегувати інформацію у ОНП, НП та сайті ЗВО;</p> <p>11. усунути невідповідність в ОНП та робочих програмах дисциплін;</p> <p>12. науковим керівникам посилити інформування, щодо необхідності участі здобувачів PhD в академічній мобільності;</p> <p>13. поглибити інтеграцію структурних підрозділів, на базі яких виконується ОНП «Екологія», у міжнародний освітній простір у сфері екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування;</p> <p>14. розширити залучення аспірантів до науково-дослідних проектів, які виконуються на кафедрі екології і зоології;</p> <p>15. підвищити рівень апробації наукових досліджень аспірантів на міжнародних конференціях;</p> <p>16. створити на базі випускової кафедри сучасну екологічну лабораторію;</p> <p>17. розпочати переобладнання підлеглої до кафедри екології та зоології інфраструктури для надання максимально комфортних умов для здобуття освіти особам з особливими потребами;</p> <p>18. створити окрему вкладку, щодо якості освіти на сайті КНУТШ або інституту, де передбачити он-лайн форму внесення пропозицій здобувачами, роботодавцями та інших зацікавлених осіб;</p> <p>19. покращити роботу з залучення аспірантів до участі у грантових заявках, міжнародного стажуваннях, залучення іноземних лекторів тощо.</p>	<p>міжнародної роботи здійснює розсилку інформаційних листів, щодо міжнародних академічних можливостей.</p> <p>Отже в університеті існує системна практика інформування здобувачів щодо міжнародної мобільності, а участь здобувачів конкретної ОНП у програмах академічної мобільності є добровільною. Заплановані теми наукових досліджень аспірантів 2020 р. вступу передбачають їх залучення до міжнародної діяльності, оскільки виходять межі регіональних проблем України.</p> <p>5. Мала кількість здобувачів за третім освітньо-науковим рівнем за спеціальністю 101-Екологія не може розглядатися як недолік ОНП, оскільки є наслідком значного скорочення в останні роки обсягу місць державного замовлення. Підготовка за кошти фізичних осіб за даною спеціальністю є мало ймовірною через низьку заробітну плату на первинній посаді науковця-еколога (зазвичай молодший науковий співробітник).</p> <p>6. Всі аспіранти, які навчаються за ОНП, мають публікації в журналах, що індексуються Scopus. Причому, слід зазначити, що ці журнали належать до Q3, і, відповідно вимог Наказу МОН від 23.09.2019 № 1220 прирівнюються до двох публікацій. Тому, дане зауваження не може впливати на загальну оцінку даного критерію, оскільки наукові публікації здобувачів у журналах відповідного рівня наявні.</p> <p>7. Див. п. 4 вище</p> <p>8. Погоджуємося із рекомендацією посилити популяризацію ОНП "Екологія" спеціальності 101, одночасно зауваживши, що університет не ставить за мету здійснити масовий набір аспірантів. Головною концепцією діяльності університету є якість випускників та висока ефективність аспірантури. Це можливо лише у випадку відбору найкращих здобувачів, які не лише бажають, а й спроможні проводити наукову діяльність.</p> <p>9. В описі ОНП 2018 р., дійсно помилково не визначено забезпеченість ПРо9, що буде невідкладно усунуто у новій редакції. Однак, слід зазначити, що аспіранти реально беруть участь у освітньому процесі, самостійно викладаючи дисципліни, і таким чином, повною мірою</p>
--	---	--

		<p>демонструють досягнення ПРО9 «Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, результати власних наукових досліджень, обґрунтування і висновки як у усній так і письмовій формі для різної аудиторії, як на національному так і на міжнародному рівні». Матриця відповідності освітніх компонентів програмним результатам ОНП 2016 р. не була передбачена діючою на той момент формою.</p> <p>10. Неузгодженість у кількості дисциплін вільного вибору у тексті СО пов'язана з технічною помилкою – у ОНП 2016 р. їх кількість дійсно дорівнювала 39. У наступній редакції ОНП 2018 р. передбачалося змінити розподіл дисциплін вибору. Перелік дисциплін на сайті КНУ відповідає змісту ОНП 2018 р. що дозволяє повною мірою реалізувати визначені ОНП завдання. Виявлені недоліки будуть враховано у новій редакції ОНП.</p> <p>11. Погоджуємося із зауваженнями. Ситуацію з робочою програмою «Академічне письмо англійською мовою» можна пояснити тим, що дійсно у 2016-2017 рр. аспірант за спеціальністю 101-Екологія слухав даний курс разом з аспірантами спеціальності 091-Біологія (з яких було сформовано академічну групу). У 2018-2019 рр. для спеціальності 101-Екологія було розроблено робочі програми даних дисципліні розміщено на сайті. Проте у 2018-2019 рр. набору на спеціальність 101-Екологія не було.</p> <p>12. Див. п. 4 вище</p> <p>13. Теми наукових досліджень аспірантів 2016-2017 рр. були обмежені екологічними проблемами України. Затверджені теми наукових досліджень аспірантів 2020 р. вступу передбачають їх залучення до міжнародної діяльності, оскільки виходять межі регіональних проблем України.</p> <p>14. Відповідно до рекомендації щодо розширення залучення аспірантів до науково-дослідних проектів, які виконуються на кафедрі екології і зоології маємо вказати наступне: аспіранти постійно беруть участь у виконанні науково-дослідних проектів, які виконуються на кафедрі екології і зоології. При цьому враховується їх практичний досвід та тематика наукової</p>
--	--	--

		<p>роботи. Зокрема, випускник 2020 р. Борисенко М.М. перебував на посаді ст. лаборанта у період з 2018 по 2020 рр. (весь термін виконання НДР) прикладної НДР «Моніторинг екосистем Канівського природного заповідника («Літопис природи») та рідкісного біорізноманіття об'єктів Смарагдової мережі» (2018-2020 рр.), що фінансується за коштердержбюджету України (№ д.р. 0118U000245). Також, Борисенко М.М. був зарахований на посаду біолога 1-ї категорії за госпдоговірними темами №20Н036-11, №20Н036-09, 20Н036-10, 20Н036-12, 20Н036-16, 20Н036-14, 20Н036-13, 20Н036-15, 20Н036-23, 20Н036-25, 20Н036-37. Асп. 1-го року навчання (2020 р. вступу) з жовтня 2020 р. перебуває на посаді ст. лаборанта НДР «Особливості функціонування біогеохімічної системи міграції токсичних хімічних елементів у наземних екосистемах Антарктики», що фінансується за коштердержбюджету України ДУ «Національний антарктичний науковий центр» (№ д.р. 0120U000406).</p> <p>15. Погоджуємося із побажанням ЕГ</p> <p>16. Погоджуємося із побажанням ЕГ</p> <p>17. Розпочато реалізацію проекту «Університет рівних можливостей», метою якого є створення в Університеті безбар'єрного середовища для отримання освітніх послуг здобувачами освіти з особливими потребами</p> <p>18. Буде внесено зміни до структури сайту відповідно рекомендаціям ЕГ.</p> <p>19. Робота із залучення аспірантів до участі у грантових заявках розпочата. Так асп. 2020 р. зарахування включена до складу наукового колективу, що виконує дослідження НДР «Особливості функціонування біогеохімічної системи міграції токсичних хімічних елементів у наземних екосистемах Антарктики», що фінансується за коштердержбюджету України ДУ «Національний антарктичний науковий центр» (№ д.р. 0120U000406).</p>
--	--	---

<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:</p>	<p>4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін уобсязі, передбаченому законодавством.</p> <p>Однак ЕГ проаналізувавши всю наявну інформацію змушена відмітити про певну неузгодженість інформації у звіті самооцінювання, ОНП, НП та на сайті університету, а саме: 1) Перелік 1 містить 39 навчальних дисциплін – це зазначено у звіті самооцінювання (див. с.4 звіту), а в НП2016 зазначено 37 дисциплін, така ж кількість (37) зазначена і в ОНП 2018 р. 2) Перелік 2 пропонує 12 дисциплін – це у звіті самооцінювання, в НП2016 зазначено 12 дисциплін, а в ОНП 2018 зазначено «Аспірант обирає 2 дисципліни з переліку: 23 дисципліни ...» (див. стор. 14). В ОНП 2016 р. за яким навчались здобувачі поділ дисциплін на Перелік 1 та Перелік 2 не здійснений, а записаний одним переліком. На сайті КНУ вказані переліки №1 та №2, де кількість дисциплін зазначено 37 та 12 відповідно (http://asp.univ.kiev.ua/index.php/osvitno-naukova-prohrama-pidhotovkydoktora-filosofii/181-anotatsii-dystsypliny-vilnoho-vyboru-aspiranta-dva та https://biology.univ.kiev.ua/studentspostgraduates/postgraduates/onp-navchalnyi-plan-robochi-prohramy-ekolohiya.html). Під час інтерв'ювання здобувачівосвіти ЕГ отримала інформацію про те, що вибір дисциплін дійсно відбувається. Здобувачі здійснюють вибір відповідно до власних наукових інтересів та чітко розуміють процес індивідуального вибору дисциплін, щопідтверджено наданими індивідуальними планами здобувачів. Однак, ЕГ рекомендує скорегувати інформацію уОНП, НП та сайті університету. Втім спираючись на добре розроблену нормативну базу ЕГ робить висновок, щоОНП «Екологія» в цілому відповідає встановленим вимогам в контексті підкритерію 2.4.</p>	<p>Неузгодженість у кількості дисциплін вільного вибору у тексті СО пов'язана з технічною помилкою – у ОНП 2016 р. їх кількість дійсно дорівнювала 39. У наступній редакції ОНП 2018 р. передбачалося змінити розподіл дисциплін вибору. Перелік дисциплін на сайті КНУ відповідає змісту ОНП 2018 р. що дозволяє повною мірою реалізувати визначені ОНП завдання. Виявлені недоліки будуть враховано у новій редакції ОНП.</p>
--	---	---

	<p>5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.</p> <p>При аналізі ОНП 2018 р. робочої програми «Асистентська педагогічна практика» ЕГ виявлено ряд розбіжностей, а саме в робочій програмі зазначено, що здобувач може досягнути ПРО5, ПРО8, ПРО9, ПР10, ПР11 (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Napryamy_pidgotovky/Ekologiya/Doctor_filosofii/RNP_Asistentka_praktika_ecology.pdf), а в ОНП 2018 р. в матриці вже зазначено ПРО5, ПРО8, ПР10, ПР11, тобто відсутній ПРО9. ЕГ рекомендує усунути вказану невідповідність. З цього аналізу можна зробити висновок, що розробники курсів, як і рецензенти, не уважно поставилися до написання робочої програми. Втім, спираючись на добре розроблену нормативну базу, ЕГ робить висновок, що ОНП «Екологія» в цілому відповідає встановленим вимогам в контексті підкритерію 2.5.</p>	<p>В описі ОНП 2018 р., дійсно, не визначено забезпеченість ПРО9, що буде невідкладно усунуто у новій редакції. Однак, слід зазначити, що аспіранти реально беруть участь у освітньому процесі, самостійно викладаючи дисципліни, і таким чином, повною мірою демонструють досягнення ПРО9 «Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, результати власних наукових досліджень, обґрунтування і висновки як у усній так і письмовій формі для різної аудиторії, як національній так і на міжнародному рівні».</p>
	<p>6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям.</p> <p>Однак ЕГ аналізуючи робочі програми ОК та ОНП 2018 р. встановила, певну розбіжність, щодо набуття ПРН. Так н-д у звіті самооцінювання зазначено, що соціальні навички забезпечуються ОК «Філософія науки та інновацій», а саме ПРО5 «Самостійно розробляти інноваційні комплексні наукові проекти в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування» та ПР11 «Виявляти лідерські якості, відповідальність та повну автономність під час реалізації комплексних наукових проектів». Однак в робочій програмі ОК «Філософія науки та інновацій» за посиланням (https://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Napryamy_pidgotovky/Ekologiya/Doctor_filosofii/02_Phylosophy_Nauky_I_nnovatsii.pdf) ПР11 не зазначений, а в робочій програмі даної ОК, яка прикріплена до звіту самооцінювання вказані взагалі інші ПРН, які</p>	<p>Погоджуємося із зауваженнями. Ситуацію з робочою програмою «Академічне письмо англійською мовою» можна пояснити тим, що дійсно у 2016-2017 рр. аспірант за спеціальністю 101-Екологія слухав даний курс разом з аспірантами спеціальності 091-Біологія (з яких було сформовано академічну групу). У 2018-2019 рр. для спеціальності 101-Екологія було розроблено робочі програми даних дисциплін розміщено на сайті. Проте у 2018-2019 рр. набору на спеціальність 101-Екологія не було.</p>

	<p>здобудуть аспіранти після вивчення даної ОК, ніж у ОНП 2018 р. Також слід зазначити, що у систему була завантажена робоча програма «Академічне письмо англійською мовою» для спеціальності 091 Біологія з ОНП «Біологія», а не спеціальності 101 Екологія ОНП «Екологія». Хоча на сайті ННЦ «Інститут біології та медицини» у розділі «ОНП, навчальний план, робочі програми «Екологія» (https://biology.univ.kiev.ua/studentspostgraduates/postgraduates/onp-navchalnyi-plan-robochi-prohramy-ekolohiya.html) можна ознайомитись з даною робочою програмою ОК для спеціальності 101 Екологія ОНП «Екологія». ЕГ рекомендує більш відповідально відноситись до завантаження робочих програм дисциплін відповідної ОНП.</p>	
	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2 До слабких сторін цієї ОНП можна віднести виявлену проблему у профілі програми за 2018 рік, де ПРО7 забезпечувався виключно вибірковими компонентами; не відповідність робочих програм дисциплін на сайті ЗВО з робочими програмами, які завантажені у систему Національного агентства. Експертна група рекомендує: – розробити матриці відповідності компетентностей та ПРН за ОНП 2016 р. та ОНП 2018р; – скорегувати інформацію у ОНП, НП та сайті ЗВО; – усунути невідповідність в ОНП та робочих програмах дисциплін.</p>	<p>Зауваження будуть враховані при розробці нової редакції ОНП «Екологія».</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3. Низька участь у міжнародному обміні досвідом для здобувачів PhD при наявності такої мобільності. Рекомендація: науковим керівникам посилити інформування, щодо <u>необхідності</u> участі здобувачів PhD в академічній мобільності.</p> <p>Відсутня документація щодо можливого</p>	<p>Як зазначено у підкритерії 10.4 звіту ЕГ, було встановлено, що аспіранти обізнані із можливостями міжнародної академічної мобільності. Також відділ міжнародної роботи здійснює розсилку інформаційних листів, щодо міжнародних академічних можливостей. Отже в університеті існує системна практика інформування здобувачів щодо міжнародної мобільності, а участь здобувачів конкретної ОНП у програмах академічної мобільності є <u>необов'язковою і добровільною</u>. Ресурсів для проведення наукових досліджень за спеціальністю 101-Екологія та площадок представлення їх результатів в середині України є цілком достатньо для побудови успішної наукової кар'єри, про що свідчить достатня кількість та рівень</p>

	<p>перезарахування кредитів, базуючись на неформальній освіті та розробка відповідних положень і документації. Базуючись на зустрічах з аспірантами першого курсу робимо висновок що вони покладають великі надії у пошуку майбутнього місця працевлаштування на загальний рейтинг Університету імені Тараса Шевченка.</p>	<p>наукових публікацій.</p> <p>Наш університет дотримується всіх нормативно-правових документів, що є в системі української освіти, але не несе жодної відповідальності за відсутність тих чи інших положень, механізмів у цих документах. Оскільки у державі немає документів, які б регулювали питання <i>визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті</i>, то в університеті за визначенням не може і не повинно бути таких документів, інакше це буде правовим порушенням:</p> <p>а) згідно із Законом України Про освіту (ст. 8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством»;</p> <p>б) у Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти;</p> <p>в) відсутність у ЗВО прав самостійно вирішувати питання визнання неформальної освіти де факто підтверджується наявною практикою дій ЦОВВ. Наприклад, МОН України, (без врахування точки зору ЗВО як державної так і приватної форми власності) імперативно встановлює правила визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти: відмовляє за рівнем бакалавра і магістра, і дозволяє – за рівнем доктора філософії;</p> <p>г) згідно із ст.38. Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій.</p> <p>Розробка <i>внутрішньоуніверситетських нормативних документів щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті</i>, передбачала б посилання на відповідні нормативні документи державного рівня,- а вони відсутні. Через те <i>внутрішньоуніверситетські нормативні документи</i> будуть нелегітимними.</p> <p>Університет чітко і послідовно дотримується цієї</p>
--	--	--

		<p>позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. «Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми». Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня 2020 року визнало (у відповіді С.М.Квіта) що відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми (див. відеозапис засідання Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти). Аналогічні консультації експертам і ГЕР керівництво Національного Агентства надало під час семінарів у вересні жовтні 2020 року.</p> <p>Наведені рекомендації можуть розглядатися лише як побажання, які безпосередньо не знижують загальну оцінку якості освітньої діяльності за даною ОНП. Тому вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>Рекомендації:</p> <p>поглибити інтеграцію структурних підрозділів, на базі яких виконується ОНП «Екологія», міжнародний освітній простір у сфері екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування;</p> <p>розширити залучення аспірантів до науково-дослідних проектів, які виконуються на кафедрі екології і зоології; підвищити рівень апробації наукових досліджень аспірантів на міжнародних конференціях.</p>	<p>Теми наукових досліджень аспірантів 2016-2017 рр. були обмежені екологічними проблемами України. Затверджені теми наукових досліджень аспірантів 2020 р. вступу передбачають їх залучення до міжнародної діяльності, оскільки виходять межі регіональних проблем України.</p> <p>Відповідно до рекомендації щодо розширення залучення аспірантів до науково-дослідних проектів, які виконуються на кафедрі екології і зоології маємо вказати наступне: аспіранти постійно беруть участь у виконанні науково-дослідних проектів, які виконуються на кафедрі екології і зоології. При цьому враховується їх практичний досвід та тематика наукової роботи. Зокрема, випускник 2020 р. Борисенко М.М.</p>

		<p>перебував на посаді ст.лаборанта у період з 2018 по 2020 рр. (весь термін виконання НДР) прикладної НДР «Моніторинг екосистем Канівського природного заповідника («Літопис природи») та рідкісного біорізноманіття об'єктів Смарагдової мережі» (2018-2020 рр.), що фінансується за коштів держбюджету України (№ д.р. 0118U000245). Також, Борисенко М.М. був зарахований на посаду біолога 1-ї категорії за госпдоговірними темами №20Н036-11, №20Н036-09, 20Н036-10, 20Н036-12, 20Н036-16, 20Н036-14, 20Н036-13, 20Н036-15, 20Н036-23, 20Н036-25, 20Н036-37. Асп. 1-го року навчання (2020 р. вступу) з жовтня 2020 р. перебуває на посаді ст.лаборанта НДР «Особливості функціонування біогеохімічної системи міграції токсичних хімічних елементів у наземних екосистемах Антарктики», що фінансується за коштів держбюджету України ДУ «Національний антарктичний науковий центр» (№ д.р. 0120U000406). Наведені рекомендації можуть розглядатися лише як побажання, які безпосередньо не знижують загальну оцінку якості освітньої діяльності за даною ОНП. Тому вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6. Слабкими сторонами є: мала кількість здобувачів PhD, які навчаються за цією ОНП. При цьому гарант ОНП, маючи численну кількість наукових публікацій, не здійснює наукового керівництва здобувачами PhD – можливо, це є однією з причин малого набору здобувачів третього рівня вищої освіти на цій ОНП. Рекомендації: при оновленні змісту освітніх компонент та ОНП систематично запрошувати стейкхолдерів з числа роботодавців, професіоналів практиків, експертів галузі, представників роботодавців; більш ретельно підбирати НПП для викладання нефахових дисциплін з блоку обов'язкових компонентів ОНП.</p>	<p>Мала кількість здобувачів за третім освітньо-науковим рівнем за спеціальністю 101-Екологія не може розглядатися як недолік ОНП, оскільки є наслідком значного скорочення в останні роки обсягу місць державного замовлення. Підготовка за кошти фізичних осіб за даною спеціальністю є мало ймовірною через низьку заробітну плату на первинній посаді науковця-еколога (зазвичай молодший науковий співробітник). Стосовно зауваження «...гарант ОНП, маючи численну кількість наукових публікацій, не здійснює наукового керівництва здобувачами PhD» маємо вказати, що гарант ОНП В.П. Гандзюра підготував 7 кандидатів біологічних наук і зараз є керівником трьох аспірантів, які завершують оформлення кандидатських дисертацій. Щодо наукового керівництва аспірантами, то вказана ЕГ ситуація обумовлена науковими уподобаннями аспірантів та максимальною відповідністю наукових</p>

		<p>досліджень їх наукових керівників. Саме забезпечуючи вільний вибір теми наукового дослідження та формування індивідуальної траєкторії наукових досліджень аспірантів і були призначені науковими керівниками проф. Лукашов Д.В. та д.б.н. доц. Трохимець В.М., наукова діяльність та публікації яких повністю відповідають науковим інтересам аспірантів, що і вказано у звіті ЕГ (п. 2. критерію 10).</p> <p>Тому маємо констатувати, що висловлені рекомендації експертів з цього приводу не можуть прийматись у якості зауважень, які знижують загальну оцінку якості ОНП і підготовки здобувачів доктора філософії в ННЦ «Інститут біології і медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка.</p>
<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7. Рекомендація: з метою покращення комп'ютеризації кафедри екології і зоології та закупівлі нового спец обладнання для наукових досліджень, інтенсивно залучати до участі у міжнародних проектах як здобувачів PhD, так і їхніх наукових керівників.</p> <p>Зважаючи на те, що ЗВО завжди займав передові місця у загальноукраїнському рейтингу, рекомендуємо розпочати переобладнання підлеглої до кафедри Екології та Зоології інфраструктури для надання максимально комфортних умов для здобуття освіти особам з особливими потребами, у тому числі внести зміни у практичних заняттях, задля надання можливості проходження практики усім здобувачам не зважаючи на потреби.</p>	<p>Наявного обладнання достатньо для виконання наукових досліджень у галузі екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування. Як зазначили експерти у п. 3 «Зустріч зі здобувачами вищої освіти не виявила випадків незадоволеності освітнім середовищем та інфраструктурою в цілому. Підтвердженням цього є успішне виконання наукових досліджень як здобувачів, так і науково-експертних робіт на замовлення державних установ та юридичних осіб. Комп'ютеризація кафедр знаходиться на достатньому рівні – всі робочі місця обладнано виходом до Інтернету, що дозволяє підключати мобільні комп'ютери, якими користуються всі без виключення здобувачі. Стационарних комп'ютерів достатньо для поточного функціонування кафедри.</p> <p>Щодо другої рекомендації маємо вказати наступне. В Університеті визначена процедура підтримки осіб з особливими освітніми потребами. Спеціальний навчально-реабілітаційний супровід і вільний доступ до інфраструктури Університету передбачений Статутом (http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf), умови доступу до навчання - Положенням</p>

		<p>про організацію освітнього процесу. Затверджено «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у КНУ імені Тараса Шевченка» (http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Poryadok-suprovodu-osib-z-invalidnistyu.pdf). Розпочато реалізацію проекту «Університет рівних можливостей», метою якого є створення в Університеті безбар'єрного середовища для отримання освітніх послуг здобувачами освіти з особливими потребами(http://www.univ.kiev.ua/news/10709). Наведені рекомендації можуть розглядатися лише як побажання, які безпосередньо не впливають на оцінку якості освітньої діяльності за ОП. Тому вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8. Загалом позитивно оцінюючи дотримання Критерію 8, експертна група рекомендує створити окрему вкладку «Якість освіти» на сайті КНУТШ або інституту, де передбачити он-лайн форму внесення пропозицій здобувачами, роботодавцями та іншими зацікавленими особами.</p>	<p>Буде внесено зміни до структури сайту відповідно рекомендаціям ЕГ Наведене зауваження може розглядатися лише як побажання, яке безпосередньо не впливає на оцінку якості освітньої діяльності за ОП. Тому вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p>	<p>2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін. На даний момент така практика відсутня, під час зустрічі з стейкхолдерами було з'ясовано що рекомендації надавалися у мовній формі. Надана у звіті самоаналізу лінка не має інформації щодо змісту підкритерію</p>	<p>Наданий у звіті самоаналізу лінк є дійсним: https://biology.univ.kiev.ua/students-postgraduates/postgraduates.html і не змінювався. На зазначеній сторінці розміщено дві вкладки - «ОНП, навчальний план, робочі програми "БІОЛОГІЯ"» та «ОНП, навчальний план, робочі програми "ЕКОЛОГІЯ"». В вкладці ОНП, навчальний план, робочі програми "ЕКОЛОГІЯ"» розміщено проект ОНП. Письмове підтвердження відгуків роботодавців із рекомендаціями розміщено у вкладці</p>

	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9. Під час експертизи не було знайдено можливості для швидкого зворотнього зв'язку на сайті ЗВО. Рекомендуємо розробити швидку відкриту форму для надсилання коментарів, запитань та рекомендацій. Потрібне оприлюднення письмове підтвердження залучення стейкхолдерів до обговорення змін до ОНП, та участі учасників ОНП у наукових та комерційних проектах.</p>	<p>«Випускниками і роботодавцям». ЕГ зробила висновок про загальну відповідність освітньої діяльності ЗВО щодо ОНП «Екологія» у контексті підкритерію 8.3 «Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери». Вважаємо, що наведене зауваження може розглядатися лише як побажання, яке безпосередньо не впливає на оцінку якості освітньої діяльності за ОП. Наведене зауваження може розглядатися лише як побажання, яке безпосередньо не впливає на оцінку якості освітньої діяльності за ОП. Тому вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
<p>Критерій 10. Навчання через дослідження</p>	<p>1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю Однак, ЕГ рекомендує надати можливість проходження альтернативної, н-д «Науково-дослідницької практики», для тих аспірантів, які не розглядають викладацьку діяльність як пріоритет.</p>	<p>Наведена рекомендація ЕГ щодо « можливість проходження альтернативної, н-д «Науково-дослідницької практики», для тих аспірантів, які не розглядають викладацьку діяльність як пріоритет» є суб'єктивною думкою ЕГ та суперечить Методичним рекомендаціям для експертів Нац.агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми (від 29.08.2019 р. № 9), де для критерію 10 чітко зазначено, що дисципліни з блоку універсальних навичок ПОВИННІ забезпечувати повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької ТА ВИКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ у закладах вищої освіти. Таким чином, включення «альтернативної нормативної дисципліни» суперечить як концепції ОНП (де передбачено чіткій поділ на обов'язкові та вибіркові освітні компоненти), так і наявним нормативним матеріалам Нац.агентства. Пропозиція – зняти рекомендацію</p>
	<p>3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програм можливість для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій,</p>	<p>Всі аспіранти, які навчаються за ОНП, мають публікації в журналах, що індексуються Scopus. Причому, слід зазначити, що ці журнали належать до Q3, і, відповідно вимог Наказу МОН від 23.09.2019 № 1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття</p>

	<p>семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо). Слід звернути увагу на недостатню активність здобувачів з опублікування результатів досліджень у виданнях, що індексуються наукометричними базами SCOPUS, WoS тощо. Необхідно звернути увагу на доцільність створення на базі випускової кафедри сучасної екологічної лабораторії.</p>	<p>наукових ступенів доктора і кандидата наук», наукова публікація у виданні, віднесеному до третього квартиля (Q3) прирівнюється до двох публікацій. асп. Хохлова Л.К. Khokhlova, L.K., Lukashov, D.V. Peculiarities of the structure of dreissen settlements in the main canal of the Kakhovka irrigative system. Hydrobiological Journal, 2020, 56(4), с. 33-42 асп. Борисенко М.М. Borysenko, M.M. Lukashov, D.V. Influence of the Kaniv Hydroelectric Power Station Operation on Trichoptera Larvae (Insecta) of Periphyton Communities on the Embankments of the Tail Waters. Hydrobiological Journal, 2020, 56(1), с. 49-56 Публікаційна активність здобувачів є достатньою (Борисенко за 2017-2020 р. – 12 публікацій, 1 Scopus, 1 видання OECD, 4 – фахові видання; Хохлова за 2018-2020 рр. – 9 публікацій, 1 Scopus, 4 – фахові) Тому, дане зауваження не може впливати на загальну оцінку даного критерію, оскільки наукові публікації здобувачів у журналах відповідного профілю наявні. Вважаємо, що наведені зауваження можуть розглядатися лише як побажання, яке безпосередньо не впливає на оцінку якості освітньої діяльності за ОП. Наведене зауваження може розглядатися лише як побажання, яке безпосередньо не впливає на оцінку якості освітньої діяльності за ОП. Тому вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
	<p>4. Заклад вищої освіти забезпечує можливість для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участю спільних дослідницьких проектах тощо. Проте, слабкою стороною є відсутність закордонних стажувань та випадків академічної мобільності аспірантів за наявності усіх умов для їх здійснення. Рекомендується покращити роботу з залучення аспірантів до участі у грантових заявках, міжнародного стажуваннях, залучення іноземних лекторів тощо</p>	<p>Заплановані теми наукових досліджень аспірантів 2020 р. вступу передбачають їх залучення до міжнародної діяльності, оскільки виходять межі регіональних проблем України. Інформування здобувачів щодо міжнародної мобільності проводилося регулярно, а участь здобувачів у програмах академічної мобільності є обов'язковою і добровільною.</p>
	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо</p>	<p>Виклад позиції ЗВО по наведених зауваженнях</p>

	<p>удосконалення у контексті Критерію 10. Недостатня активність здобувачів з опублікування результатів досліджень у виданнях, що індексуються наукометричними базами SCOPUS, WoS тощо. Відсутність закордонних стажувань та випадків академічної мобільності аспірантів за наявності усіх умов для їх здійснення. ЕГ рекомендує: надати можливість проходження альтернативної, н-д «Науково-дослідницької практики», для тих аспірантів, які не розглядають викладацьку діяльність як пріоритет; звернути увагу на доцільність створення на базі випускової кафедри сучасної екологічної лабораторії; покращити роботу з залучення аспірантів до участі у грантових заявках, міжнародного стажуваннях, залучення іноземних лекторів тощо</p>	<p>викладено вище. Наведені рекомендації можуть розглядатися лише як побажання, які безпосередньо не знижують загальну оцінку якості освітньої діяльності за даною ОНП. Тому вважаємо, що оцінка за даним критерієм може бути підвищена до рівня А.</p>
--	---	--